

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

21 février 2006

PROJET DE LOI

**insérant dans la loi du 29 mars 2004
concernant la coopération avec
la Cour pénale internationale et les tribunaux
pénaux internationaux un nouveau
Titre VI concernant les Chambres
extraordinaires chargées de poursuivre
les crimes commis sous le régime
du Kampuchéa démocratique**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	5
3. Avant-projet	14
4. Avis du Conseil d'État n° 39.296/6	19
5. Projet de loi	26

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE
51 DU RÈGLEMENT.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

21 februari 2006

WETSONTWERP

**tot invoeging in de wet van 29 maart 2004
betreffende de samenwerking met het
Internationaal Strafgerechtshof en de
internationale straftribunalen van een nieuwe
titel VI betreffende de bijzondere kamers
belast met de vervolging van de misdaden
gepleegd onder het regime van
democratisch Kampuchea**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	5
3. Voorontwerp	14
4. Advies van de Raad van State nr. 39.296/2	19
5. Wetsontwerp	26

DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 51 VAN HET REGLEMENT.

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 21 février 2006.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 10 mars 2006.

De Regering heeft dit wetsontwerp op 21 februari 2006 ingediend.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 10 maart 2006 door de Kamer ontvangen.

<i>cdH</i>	: <i>Centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	: <i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	: <i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	: <i>Front National</i>
<i>MR</i>	: <i>Mouvement Réformateur</i>
<i>N-VA</i>	: <i>Nieuw - Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	: <i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a - spirit</i>	: <i>Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.</i>
<i>Vlaams Belang</i>	: <i>Vlaams Belang</i>
<i>VLD</i>	: <i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

Abréviations dans la numérotation des publications :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM :</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT :</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM :</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT :</i>	<i>moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

*Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be*

RÉSUMÉ

Ce projet de loi modifie la loi du 29 mars 2004 à deux égards : d'une part, en y insérant un nouveau Titre VI concernant les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique

L'insertion d'un nouveau Titre VI dans la loi du 29 mars 2004 a pour objet de donner un cadre général à la coopération de la Belgique avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique et d'étendre l'application de certaines dispositions de la loi (principalement les dispositions concernant l'entraide judiciaire) à ces Chambres. Ces dernières, contrairement aux deux tribunaux pénaux internationaux ad hoc déjà visés par la loi du 29 mars 2004, dispose d'un statut particulier en ce qu'il n'a pas été directement créé par une Résolution du Conseil de Sécurité agissant dans le cadre du Chapitre VII de la Charte des Nations Unies.

Ces chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique ont été créées par une loi cambodgienne approuvée en 2001 qui a été modifiée en 2004 afin de tenir compte de la conclusion d'un accord international passé entre les Nations Unies et le gouvernement du Royaume du Cambodge le 17 mars 2003.

A la différence de la CPI et des deux tribunaux pénaux ad hoc, les instruments juridiques portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique n'engendrent aucune obligation générale de coopération pour la Belgique.

SAMENVATTING

Dit ontwerp van wet strekt tot wijziging van de wet van 29 maart 2004 door middel van de invoeging van een nieuwe titel VI betreffende de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa.

De invoeging van een nieuwe titel VI in de wet van 29 maart 2004 heeft tot doel een algemeen kader te geven aan de samenwerking van België met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa en de toepassing van sommige bepalingen van de wet (hoofdzakelijk de bepalingen inzake de wederzijdse rechtshulp) uit te breiden tot deze bijzondere kamers. In tegenstelling tot de twee internationale straftribunalen ad hoc waarop de wet van 29 maart 2004 reeds betrekking heeft, beschikken deze bijzondere kamers over een bijzonder statuut doordat zij niet rechtstreeks zijn opgericht op grond van een resolutie van de Veiligheidsraad in het kader van hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties.

Deze bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa werden opgericht bij een in 2001 goedgekeurde Cambodjaanse wet die in 2004 werd gewijzigd teneinde rekening te houden met de bekrachtiging van een internationale overeenkomst gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja op 17 maart 2003.

In tegenstelling tot het Internationaal Strafgerechtshof en de twee internationale straftribunalen, brengen de juridische instrumenten in verband met de oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa geen enkele algemene verplichting tot samenwerking met zich voor België.

La loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux (TPIR et TPIY) ne pouvait donc s'appliquer telle quelle aux demandes d'entraide formulées récemment par les Chambres extraordinaires. Afin de pouvoir donner suite à certaines requêtes de coopération des chambres extraordinaires, le gouvernement vous présente pour approbation le présent projet de loi.

De wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (ICTR en ICTY) kon dan ook als dusdanig niet worden toegepast op de verzoeken om wederzijdse hulp die onlangs door de bijzondere kamers werden geformuleerd. Teneinde gevolg te kunnen geven aan sommige verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers werd het ontwerp van wet in overweging genomen.

EXPOSE DES MOTIFS

1. Introduction

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation le présent projet de loi modifiant la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux.

Ce projet de loi modifie la loi du 29 mars 2004 en y insérant un nouveau Titre VI concernant les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique.

Le présent projet de loi a été élaboré en concertation avec la Commission interministérielle de droit humanitaire (CIDH).

Il prend en considération l'avis 39.296/2 rendu par le Conseil d'État le 30 novembre 2005, en adaptant le dispositif du projet de loi et en répondant aux observations du Conseil d'État dans son exposé des motifs.

2. L'insertion d'un nouveau Titre VI dans la loi du 29 mars 2004 a pour objet de donner un cadre général à la coopération de la Belgique avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique et d'étendre l'application de certaines dispositions de la loi (principalement les dispositions concernant l'entraide judiciaire) à ces Chambres extraordinaires. Ces dernières, contrairement aux deux tribunaux pénaux internationaux *ad hoc* déjà visés par la loi du 29 mars 2004, disposent d'un statut particulier en ce qu'elles n'ont pas été directement créées par une Résolution du Conseil de Sécurité agissant dans le cadre du Chapitre VII de la Charte des Nations Unies.

En réalité, les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique ont été créées par une loi cambodgienne adoptée en 2001 et amendée en 2004 afin de tenir compte de la ratification d'un accord international passé entre les Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien le 17 mars 2003.

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

DAMES EN HEREN,

1. De regering heeft de eer u dit ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen ter goedkeuring voor te leggen.

Dit ontwerp van wet wijzigt de wet van 29 maart 2004 door middel van de invoeging van een nieuwe titel VI betreffende de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa.

Dit ontwerp van wet is uitgewerkt in overleg met de Interministeriële Commissie voor Humanitair Recht (ICHR).

Er is rekening gehouden met advies 39.296/2 dat de Raad van State op 30 november 2005 heeft gegeven, aangezien het beschikkend gedeelte van het ontwerp van wet werd aangepast en de opmerkingen van de Raad van State in aanmerking zijn genomen in de memorie van toelichting.

2. De invoeging van een nieuwe titel VI in de wet van 29 maart 2004 heeft tot doel een algemeen kader te geven aan de samenwerking van België met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa en de toepassing van sommige bepalingen van de wet (hoofdzakelijk de bepalingen inzake de wederzijdse rechtshulp) uit te breiden tot deze bijzondere kamers. In tegenstelling tot de twee internationale straftribunalen *ad hoc* waarop de wet van 29 maart 2004 reeds betrekking heeft, beschikken deze bijzondere kamers over een bijzonder statuut doordat zij niet rechtstreeks zijn opgericht op grond van een resolutie van de Veiligheidsraad in het kader van hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties.

Deze bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa werden opgericht bij een in 2001 goedgekeurde Cambodjaanse wet die in 2004 werd gewijzigd teneinde rekening te houden met de bekrachtiging van een internationale overeenkomst gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja op 17 maart 2003.

Contrairement à la Cour pénale internationale et aux deux tribunaux pénaux internationaux, les instruments juridiques portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique n'engendrent aucune obligation générale de coopération pour la Belgique.

Cependant, contrairement à ce que relève le Conseil d'État dans son observation préalable, les Chambres extraordinaires n'en conservent pas moins une dimension internationale prédominante, bien que constituées au sein de l'appareil judiciaire cambodgien, et ayant été formellement créées par le biais d'une loi cambodgienne.

Il convient de rappeler l'origine de la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 portant création des Chambres extraordinaires: c'est à la suite de la Résolution 57/228 (A) de l'Assemblée générale des Nations Unies du 18 décembre 2002, donnant mandat au Secrétaire général de négocier un accord international «portant sur la création de Chambres extraordinaires», qu'a été conclu l'accord international du 17 mars 2003 entre les Nations Unies et le gouvernement royal cambodgien. Cet accord international détermine les modalités de fonctionnement des Chambres extraordinaires, qui sont détaillées dans la loi cambodgienne du 27 octobre 2004.

Concrètement, les Chambres extraordinaires présentent indéniablement un caractère «mixte»: ainsi, les incriminations contenues dans la loi cambodgienne recouvrent à la fois des crimes couverts par le Code pénal cambodgien, ainsi que les principaux crimes de droit international définis conformément aux conventions internationales en vigueur (génocide, crimes contre l'humanité et crimes de guerre, notamment).

In tegenstelling tot het Internationaal Strafgerechtshof en de twee internationale straftribunalen, brengen de juridische instrumenten in verband met de oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa geen enkele algemene verplichting tot samenwerking met zich voor België.

In tegenstelling tot wat blijkt uit de voorafgaande opmerking van de Raad van State, behouden de bijzondere kamers evenwel toch een dominerende internationale dimensie, hoewel zij in het kader van het Cambodjaanse gerechtelijke apparaat zijn opgericht formeel krachtens een Cambodjaanse wet zijn opgericht.

Er moet worden herinnerd aan de oorsprong van de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot oprichting van de bijzondere kamers: naar aanleiding van Resolutie 57/228 (A) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 18 december 2002, waarin de secretaris-generaal werd gemachtigd te onderhandelen over een internationale overeenkomst «tot oprichting van bijzondere kamers», werd de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja. In deze internationale overeenkomst wordt de werkwijze van de bijzondere kamers bepaald, die in de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 nader is omschreven.

In concreto hebben de bijzondere kamers onmiskenbaar een «gemengd» karakter: de in de Cambodjaanse wet opgenomen strafbaarstellingen hebben aldus zowel betrekking op de misdaden bedoeld in het Cambodjaanse Strafwetboek als op de voornaamste misdaden tegen het internationaal recht die overeenkomstig de geldende internationale overeenkomsten worden omschreven (inzonderheid genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden).

Si les Chambres extraordinaires peuvent donc être qualifiées de «juridictions hybrides»¹, elles n'en restent pas moins créées en vertu et sur base des principes de droit international humanitaire ayant procédé à la création des tribunaux pénaux internationaux et de la Cour pénale internationale, faisant suite à une décision de l'Assemblée générale dans ce sens.

Il convient également de rappeler qu'en tant que membre de l'organisation intergouvernementale que constitue l'Organisation des Nations Unies, la Belgique n'est pas tiers à l'accord conclu par l'ONU avec le gouvernement cambodgien. Il est cependant vrai que cet accord n'engendre en soi aucune obligation générale de coopération dans le chef de la Belgique, comme il est rappelé plus avant - ce qui distingue principalement les Chambres extraordinaires (et le Tribunal spécial pour la Sierra Leone) des autres juridictions pénales internationales visées par la loi du 29 mars 2004.

Le présent projet de loi tient compte de cette particularité propre aux Chambres extraordinaires, dans son article 5, en n'établissant pas d'obligation pour la Belgique de donner suite aux demandes de coopération formulées par les Chambres extraordinaires.

La loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux (TPIR et TPIY) ne pouvait donc s'appliquer telle quelle aux demandes d'entraide formulées récemment par les Chambres extraordinaires. C'est dans le but de pouvoir donner suite à certaines des demandes de coopération formulées par les Chambres extraordinaires que le gouvernement soumet à votre approbation le présent projet de loi.

Hoewel de bijzondere kamers bijgevolg als «gemengde rechtscolleges»¹ kunnen worden omschreven, kan niet worden ontkend dat zij zijn opgericht krachtens en op grond van de beginselen van internationaal humanitair recht aangezien tot de oprichting van de internationale straftribunalen en het Internationaal Strafgerechtshof is overgegaan naar aanleiding van een beslissing van de Algemene Vergadering in die zin.

Tevens moet eraan worden herinnerd dat België als lid van de Verenigde Naties, die een intergouvernementele organisatie zijn, geen derde partij is bij de overeenkomst die de Verenigde Naties met de Cambodjaanse regering heeft gesloten. Deze overeenkomst houdt op zich voor België evenwel geen enkele algemene verplichting tot samenwerking in, zoals supra vermeld, wat de bijzondere kamers (en het Speciaal Tribunaal voor Sierra Leone) hoofdzakelijk onderscheidt van de andere in de wet van 29 maart 2004 bedoelde internationale straftribunalen.

In artikel 5 van dit ontwerp van wet wordt rekening gehouden met deze bijzonderheid eigen aan de bijzondere kamers, en België wordt niet ertoe verplicht gevolg te geven aan de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers.

De wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (ICTR en ICTY) kon dan ook als dusdanig niet worden toegepast op de verzoeken om wederzijdse hulp die onlangs door de bijzondere kamers werden geformuleerd. Teneinde gevolg te kunnen geven aan sommige verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers, legt de regering u dit ontwerp van wet ter goedkeuring voor.

¹ A ce sujet, une contribution intéressante sur la nature de ces juridictions peut être trouvée sur le site Internet du «Project on International Courts and Tribunals» (PICT): <http://www.pict-pcti.org/courts/hybrid.html>, où l'on lit notamment: «(...)Indeed, despite these important similarities, internationalized criminal bodies do form a family on their own, which sets them apart from all other cognate entities.

In some cases they are part of the judiciary of a given country, while in others, they have been grafted onto the local judicial system.

But in all cases their nature is mixed, incorporating at the same time international and national features.

Indeed, they all are composed of international and local staff (both judges, prosecutor, support staff), and apply a compound of international and national substantial and procedural law, hence the term «internationalized» or «hybrid» criminal courts and tribunals.»

¹ Een interessante bijdrage ter zake over de aard van die rechtscolleges is beschikbaar op de website van het «Project on International Courts and Tribunals» (PICT): <http://www.pict-pcti.org/courts/hybrid.html>, waar inzonderheid het volgende staat: «(...)Indeed, despite these important similarities, internationalized criminal bodies do form a family on their own, which sets them apart from all other cognate entities.

In some cases they are part of the judiciary of a given country, while in others, they have been grafted onto the local judicial system.

But in all cases their nature is mixed, incorporating at the same time international and national features.

Indeed, they all are composed of international and local staff (both judges, prosecutor, support staff), and apply a compound of international and national substantial and procedural law, hence the term «internationalized» or «hybrid» criminal courts and tribunals.»

3. Mises à part certaines dispositions générales régissant la coopération avec les Chambres extraordinaires, seules les dispositions visant spécifiquement l'entraide judiciaire avec la Cour pénale internationale et les Tribunaux pénaux internationaux ont été transposées et, le cas échéant, adaptées aux Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique.

En raison du statut particulier des Chambres extraordinaires et de leur compétence temporelle et personnelle strictement limitée, il n'était pas nécessaire de transposer dans le nouveau Titre VI les dispositions de la loi du 29 mars 2004 concernant l'arrestation et le transfert; de même, il ne se justifie pas de transposer dans le Titre VI les règles concernant l'exécution des peines.

En conséquence, et comme le remarque justement le Conseil d'État dans son observation préalable, seules certaines formes spécifiques d'entraide, telles que la collecte d'éléments de preuves ou la protection de témoins menacés, font l'objet du présent projet de loi. D'autres formes plus avancées d'entraide judiciaire nécessiteraient au préalable de conclure un traité bilatéral à cet effet avec le Cambodge; en l'espèce, rien ne s'oppose à prévoir une «forme d'entraide judiciaire mineure» dans les termes proposés dans le présent projet de loi.

2. Examen des dispositions du projet de loi

Article 1er

5. Cet article contient la disposition usuelle traitant de la compétence bicamérale sur la base de l'article 77 de la Constitution.

Articles 2 et 3

6. Ces articles introduisent le nouveau Titre VI et son Chapitre Ier dans la loi du 29 mars 2004.

Article 4

7. L'article 4 du présent projet de loi contient une série de définitions, spécifiant le contenu des termes «Chambres extraordinaires», «Statut», «Juge d'instruction» et «Procureur» dans le cadre du nouveau Titre VI de la loi du 29 mars 2004.

3. Naast sommige algemene bepalingen die de samenwerking met de bijzondere kamers regelen, werden enkel de bepalingen overgenomen die specifiek betrekking hebben op de wederzijdse rechtshulp met het Internationale Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen en werden deze, in voorkomend geval, aangepast aan de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa.

Wegens het bijzonder statuut van de bijzondere kamers en hun strikt beperkte temporele en personele bevoegdheid, was het niet nodig in de nieuwe titel VI de bepalingen van de wet van 29 maart 2004 betreffende de aanhouding en de overbrenging over te nemen. Het was evenmin nodig de regels betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen in titel VI over te nemen.

Zoals de Raad van State terecht opmerkt in de voorafgaande opmerking worden in dit ontwerp van wet bijgevolg enkel een aantal specifieke vormen van wederzijdse hulp geregeld, zoals de inzameling van bewijsmateriaal of de bescherming van bedreigde getuigen. Voor andere verder doorgedreven vormen van wederzijdse rechtshulp moet vooraf een bilateraal verdrag daartoe worden gesloten met Cambodja; in casu staat niets het gegeven in de weg dat wordt voorzien in een «zekere vorm van beperkte wederzijdse rechtshulp» in het kader van de in dit ontwerp van wet voorgestelde bewoordingen.

2. Bespreking van de bepalingen van het ontwerp van wet

Artikel 1

5. Dit artikel bevat de gebruikelijke bepaling met betrekking tot de bicamerale bevoegdheid op grond van artikel 77 van de Grondwet.

Artikelen 2 en 3

6. Krachtens deze artikelen worden de nieuwe titel VI en het eerste hoofdstuk ervan in de wet van 29 maart 2004 opgenomen.

Artikel 4

7. Artikel 4 van dit ontwerp van wet bevat een reeks definities waarin de inhoud van de begrippen «Bijzondere kamers», «Statuut», «Onderzoeksrechter» en «Aanklager» in het kader van de nieuwe titel VI van de wet van 29 maart 2004 wordt omschreven.

Il est notamment rappelé que les Chambres extraordinaires ont été créées non pas par le biais d'un accord international, mais par la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique, amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004.

C'est également la loi cambodgienne du 10 août 2001 qui constitue la source de l'autorité des Chambres extraordinaires pour poursuivre les dirigeants khmers rouges. L'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien fixe les règles régissant la coopération entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien.

Cet accord est le fruit de longues négociations entre les Nations Unies et le gouvernement cambodgien, qui ont mené à la résolution 57/228 (A) du 18 décembre 2002 de l'Assemblée générale des Nations Unies, donnant mandat au Secrétaire général de conclure un tel accord. L'accord adopté le 17 mars 2003 a ensuite été approuvé par la résolution 57/228 (B) du 13 mai 2003 de l'Assemblée générale des Nations Unies. La loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuve la ratification de l'accord du 17 mars 2003, et amende la loi cambodgienne du 10 août 2001 afin de mettre celle-ci en conformité avec l'accord international.

Les termes «Juge d'instruction» et «Procureur» visent les deux Juges d'instruction et les deux Procureurs que comptent les Chambres extraordinaires.

Bien qu'agissant conjointement en vertu de la loi cambodgienne du 10 août 2001, les demandes visées par le présent projet de loi pourront en pratique être signées par l'un des deux Juges d'instruction ou Procureurs, ou par les deux agissant conjointement.

Comme l'a relevé le Conseil d'État dans ses observations particulières relatives à l'article 4, et conformément aux articles 22 et 27 de la loi cambodgienne du 27 octobre 2004, l'expression «ainsi que toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut» ne recouvre que les substituts des Procureurs et les suppléants des Juges d'instruction.

Er wordt inzonderheid op gewezen dat de bijzondere kamers niet zijn opgericht door middel van een internationale overeenkomst, maar wel bij de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa, gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004.

De Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 vormt tevens de grondslag van het gezag van de bijzondere kamers om de leiders van de Rode Khmer te vervolgen. In de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja zijn de regels betreffende de samenwerking tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja vastgesteld.

Deze overeenkomst kwam tot stand na lange onderhandelingen tussen de Verenigde Naties en de Cambodjaanse regering die resulteerden in Resolutie 57/228 (A) van 18 december 2002 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarin de secretaris-generaal werd gemachtigd een dergelijke overeenkomst te sluiten. De overeenkomst van 17 maart 2003 werd vervolgens goedgekeurd bij Resolutie 57/228 (B) van 13 mei 2003 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Krachtens de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 wordt de bekrachtiging van de overeenkomst van 17 maart 2003 goedgekeurd en de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 gewijzigd teneinde deze in overeenstemming te brengen met de internationale overeenkomst.

De begrippen «Onderzoeksrechter» en «Aanklager» hebben betrekking op de twee onderzoeksrechters en de twee aanklagers van de bijzondere kamers.

Hoewel in de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 wordt verwezen naar een gezamenlijk optreden, kunnen de in dit ontwerp van wet bedoelde verzoeken in de praktijk worden ondertekend door één van de twee onderzoeksrechters of aanklagers of door hen beiden.

Zoals de Raad van State terecht heeft gesteld in de bijzondere opmerkingen met betrekking tot artikel 4 en overeenkomstig de artikelen 22 en 27 van de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 hebben de woorden «alsmede eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen» enkel betrekking op de substituten van de aanklagers en de plaatsvervangers van de onderzoeksrechters.

Article 5

8. L'article 5 souligne l'objectif premier de ce projet de loi: permettre à la Belgique de donner suite aux demandes de coopération formulées par les Chambres extraordinaires, et établir le cadre général dans lequel répondre à ces demandes d'assistance.

9. Contrairement aux articles 3, 44 et 45 de la loi du 29 mars 2004, établissant une obligation générale de coopération pour la Belgique vis-à-vis de la CPI et des TPI, cet article limite la portée de l'engagement pris par la Belgique, en ne prévoyant qu'une faculté de donner suite aux demandes de coopération émanant des Chambres extraordinaires.

Cette différence notable découle du statut particulier Chambres extraordinaires, créées non par une Résolution du Conseil de Sécurité adoptée dans le cadre du Chapitre VII de la Charte des Nations Unies, mais par la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampouchéa démocratique, telle qu'amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuvant la ratification de l'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien.

De même que pour le Tribunal spécial pour la Sierra Leone, cet accord ne crée en soi aucune norme internationale contraignante dans le chef de la Belgique en matière de coopération judiciaire avec les Chambres extraordinaires.

De cette différence est née la nécessité d'insérer un nouveau Titre dans la loi de coopération, propre aux Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampouchéa démocratique.

Article 6

10. L'article 6 transpose le régime applicable à la coopération avec la CPI et les TPI aux Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampouchéa démocratique, en désignant le Ministre de la Justice comme autorité centrale compétente pour recevoir les demandes de coopération des Chambres extraordinaires. Cet article transpose, sans le modifier, l'article 46 de la loi du 20 mars 2004.

Artikel 5

8. In artikel 5 wordt de nadruk op de voornaamste doelstelling van dit ontwerp van wet gelegd: België de mogelijkheid bieden gevolg te geven aan de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers en een algemeen kader uit te werken waarbinnen aan die verzoeken om bijstand tegemoet kan worden gekomen.

9. In tegenstelling tot de artikelen 3, 44 en 45 van de wet van 29 maart 2004, op grond waarvan sprake is van een algemene verplichting voor België tot samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen, beperkt dit artikel de omvang van de verbintenis van België door slechts te voorzien in de mogelijkheid om gevolg te geven aan verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers.

Dit opmerkelijke verschil is het gevolg van het bijzonder statuut van de bijzondere kamers, die niet op grond van een resolutie van de Veiligheidsraad in het kader van hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties werden opgericht, maar wel bij de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa, zoals gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot bekrachtiging van de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja.

Net zoals voor het Speciaal Tribunaal voor Sierra Leone, voorziet deze overeenkomst op zich voor België in geen enkele dwingende internationale norm inzake gerechtelijke samenwerking met de bijzondere kamers.

Als gevolg van dit verschil ontstond de noodzaak een nieuwe titel voor de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa in te voegen in de wet betreffende de samenwerking.

Artikel 6

10. In artikel 6 wordt het stelsel dat van toepassing is op de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen overgenomen voor de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchéa, door de minister van Justitie aan te wijzen als de centrale autoriteit die bevoegd is verzoeken om samenwerking van de bijzon-

11. Il convient toutefois de lire cet article en parallèle avec l'article 5 du présent projet de loi; les termes «en assurer le suivi» ne présument pas de la décision de donner une suite favorable à la demande de coopération. L'autorité centrale dispose donc toujours d'un pouvoir d'appréciation dans la décision d'accorder, ou non, la mesure demandée, contrairement au régime applicable à la CPI et aux TPI.

12. Les termes «formulées par» soulignent le fait que les demandes de coopération des Chambres extraordinaires peuvent être transmises par l'intermédiaire du gouvernement cambodgien, dans le cadre de commissions rogatoires notamment.

Article 7

13. L'article 7 est directement transposé de l'article 45 de la loi du 29 mars 2004, appelant l'ensemble des autorités judiciaires compétentes à coopérer pleinement avec les Chambres extraordinaires, dans le cadre d'une demande à laquelle l'autorité centrale a décidé de donner une suite favorable. Cette réserve doit à nouveau se lire par rapport à l'article 5 du présent projet de loi, et à la faculté pour la Belgique de donner suite, ou non, aux demandes de coopération des Chambres extraordinaires.

Article 8

14. Cet article introduit le Chapitre II du nouveau Titre VI de la loi du 29 mars 2004.

Article 9

15. L'article 9 est directement transposé de l'article 50 de la loi du 29 mars 2004, traitant des demandes d'entraide judiciaire, en particulier les demandes visant à faciliter la collecte ou la production d'éléments de preuves (§ 1er), les demandes de coopération portant sur une mesure de contrainte (§ 2), les demandes portant sur des mesures de confiscation (§ 3), et enfin les demandes relatives à la protection de témoins menacés (§ 4).

dere kamers in ontvangst te nemen. Dit artikel neemt artikel 46 van de wet van 20 maart 2004 over zonder het te wijzigen.

11. Dit artikel moet evenwel in onderlinge samenhang met artikel 5 van dit ontwerp van wet worden gelezen. De woorden «de *follow-up* ervan te verzekeren» onderstellen niet dat aan het verzoek om samenwerking een gunstig gevolg wordt gegeven. De centrale autoriteit beschikt derhalve steeds over de beoordelingsvrijheid om de gevraagde maatregel al dan niet te verlenen, in tegenstelling tot het stelsel dat van toepassing is op het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen.

12. Uit het woord «van» blijkt dat de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers kunnen uitgaan van de Cambodjaanse regering, inzonderheid in het kader van rogatoire commissies.

Artikel 7

13. Artikel 7 is rechtstreeks overgenomen uit artikel 45 van de wet van 29 maart 2004. Alle bevoegde gerechtelijke autoriteiten moeten ten volle samenwerken met de bijzondere kamers in het kader van een verzoek waaraan de centrale autoriteit beslist heeft een gunstig gevolg te geven. Dit voorbehoud moet opnieuw worden gezien in samenhang met artikel 5 van dit ontwerp van wet en met de mogelijkheid voor België al dan niet gevolg te geven aan verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers.

Artikel 8

14. Krachtens dit artikel wordt hoofdstuk II van de nieuwe titel VI van de wet van 29 maart 2004 ingevoegd.

Artikel 9

15. Artikel 9 is rechtstreeks overgenomen uit artikel 50 van de wet van 29 maart 2004, dat betrekking heeft op de verzoeken om wederzijdse rechtshulp, in het bijzonder de verzoeken die gericht zijn op het vergemakkelijken van de inzameling of de overlegging van bewijsmateriaal (§ 1), de verzoeken om samenwerking met betrekking tot een dwangmaatregel (§ 2), de verzoeken met betrekking tot maatregelen houdende verbeurdverklaring (§ 3) en ten slotte de verzoeken met betrekking tot de bescherming van bedreigde getuigen (§ 4).

Le paragraphe 1er de cet article intègre le principe d'exécution des demandes d'assistance tel que repris à l'article 25 de la loi du 29 mars 2004, concernant la Cour pénale internationale. Il est ainsi prévu que les demandes d'assistance seront exécutées selon les formes et conditions prévues par le droit belge et, si celui-ci ne l'interdit pas, selon les formes prescrites dans la demande.

16. Il convient de noter que le terme «législation» utilisé dans cet article et repris directement des termes de l'article 99 du Statut de Rome recouvre l'ensemble des règles dont la transgression entraîne, en vertu de notre droit interne, la nullité de l'acte et, le cas échéant, des actes subséquents.

Dans ses observations particulières relatives à l'article 9, le Conseil d'État recommande de préciser le contenu de la législation belge à laquelle il est fait référence à l'article 68, § 1er en projet. Une observation semblable avait été formulée par le Conseil d'État dans son avis 39.992/2 concernant l'avant-projet devenu la loi du 29 mars 2004.

Le gouvernement, soutenu par le Parlement, n'avait pas jugé opportun d'introduire une référence spécifique à l'une ou l'autre législation, rappelant qu'en l'espèce les termes génériques «conformément à la législation belge» se réfèrent au droit commun en la matière et permettent d'englober diverses sources de droit contenant des règles applicables aux perquisitions et saisies (Doc. Ch. 564/001, 2003/2004, p. 21).

C'est donc à la fois la Constitution et le Code d'instruction criminelle qui sont visés, mais également la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, pour ne citer que quelques-unes de ces sources.

Par souci de cohérence, la même approche a été adoptée ici, et seule une référence générique à la législation belge figure à l'article 68, § 1er en projet.

17. La référence au Juge d'instruction et au Procureur, aux paragraphes 1er, 2 et 4 de l'article 68 en projet, souligne que ces derniers peuvent adresser directement une demande d'entraide à la Belgique dans les matières visées, sans passer par une ordonnance des Chambres extraordinaires le cas échéant.

De eerste paragraaf van dit artikel huldigt het beginsel van de tenuitvoerlegging van de verzoeken om bijstand, zoals bepaald in artikel 25 van de wet van 29 maart 2004 betreffende het Internationaal Strafgerechtshof. Zo wordt erin voorzien dat verzoeken om bijstand ten uitvoer worden gelegd op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in het Belgische recht en, tenzij voornoemd recht zulks verbiedt, op de wijze omschreven in het verzoek.

16. Er moet worden opgemerkt dat het begrip «wetgeving» dat in dit artikel is gebruikt en rechtstreeks is overgenomen uit artikel 99 van het Statuut van Rome, het geheel van regels omvat waarvan de overtreding, krachtens het nationaal recht, leidt tot de nietigverklaring van de handeling en, in voorkomend geval, van de daaropvolgende handelingen.

De Raad van State doet in de bijzondere opmerkingen met betrekking tot artikel 9 de aanbeveling de inhoud van de Belgische wetgeving waaraan in de eerste paragraaf van het ontworpen artikel 68 wordt gerefereerd, nader te omschrijven. In advies 39.992/2 met betrekking tot het voorontwerp dat in de wet van 29 maart 2004 resulteerde, had de Raad van State reeds een dergelijke opmerking gemaakt.

De regering, gesteund door het parlement, had het niet nodig geacht een specifieke verwijzing naar een of andere wetgeving op te nemen en herinnerde eraan dat *in casu* de generieke formulering «overeenkomstig de Belgische wetgeving» aan het gemeen recht ter zake refereert en verscheidene rechtsbronnen omvat met regels die van toepassing zijn op huiszoekingen en inbeslagnemingen (Gedr. St., Kamer 564/001, 2003/2004, blz. 21).

Bijgevolg worden niet alleen de Grondwet en het Wetboek van Strafvordering beoogd, maar ook de uitleveringswet van 15 maart 1874, om slechts enkele van die bronnen te vermelden.

Met het oog op samenhang werd *in casu* voor een zelfde aanpak geopteerd en is in de eerste paragraaf van het ontworpen artikel 68 enkel een algemene verwijzing naar de Belgische wetgeving opgenomen.

17. Uit de verwijzing naar de onderzoeksrechter en naar de aanklager in de eerste, de tweede en de vierde paragraaf van het ontworpen artikel 68 blijkt dat zij in de bedoelde aangelegenheden rechtstreeks een verzoek om wederzijdse hulp kunnen richten aan België, zonder dat in voorkomend geval een beschikking van de bijzondere kamers nodig is.

18. Comme le souligne le Conseil d'État dans ses observations particulières relatives à l'article 9, les demandes émanant des Chambres extraordinaires, du Procureur ou du Juge d'instruction, seront exécutées en Belgique par le juge d'instruction du lieu ou la mesure doit être exécutée ou par le procureur du Roi compétent.

Le projet de loi a été adapté en conséquence.

19. La question de l'application de l'arrêté royal du 9 août 1991 réglant le délai et les modalités du recours des tiers prétendant droit sur une chose confisquée dans le cadre de l'exécution par la Belgique des peines d'amendes et mesures de confiscation ordonnées par les Chambres extraordinaires est posée par le Conseil d'État dans son avis n°39.296/2, qui recommande préciser ce point dans le dispositif du projet de loi.

Une observation semblable avait déjà été formulée par le Conseil d'État dans son avis n° 39.992/2 précité. Le gouvernement, soutenu par le Parlement, avait jugé opportun d'introduire cette précision dans l'exposé des motifs (Doc. Ch. 564/001, 2003/2004, p. 28).

Il est par conséquent indiqué d'apporter ici la même précision, et de spécifier que l'exécution de peines d'amendes et mesures de confiscation prononcées par les Chambres extraordinaires doit se faire sans préjudice des tiers de bonne foi, conformément au prescrit de l'arrêté royal du 9 août 1991 réglant le délai et les modalités du recours des tiers prétendant droit sur une chose confisquée.

Comme l'observe à juste titre le Conseil d'État dans son avis, et faisant écho à une observation semblable précédemment émise à l'occasion de son avis n°39.992/2, les mesures de confiscation par équivalent, visées à l'article 43bis, alinéa 2 du Code pénal, seront prononcées par le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation.

Cette précision a été introduite dans le projet de loi.

20. En réponse à une autre observation formulée par le Conseil d'État, il convient de préciser que les Chambres extraordinaires, de la même façon que la Cour

18. Zoals de Raad van State in de bijzondere opmerkingen met betrekking tot artikel 9 onderstreept, worden de verzoeken van de bijzondere kamers, de aanklager of de onderzoeksrechter in België ten uitvoer gelegd door de onderzoeksrechter van de plaats waar de maatregel moet worden uitgevoerd of door de bevoegde procureur des Konings.

Het ontwerp van wet is dienovereenkomstig aangepast.

19. De Raad van State gaat in advies nr. 39.296/2 in op de vraag inzake de toepassing van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak in het kader van de tenuitvoerlegging door België van de geldboeten en maatregelen houdende verbeurdverklaring bevolen door de bijzondere kamers, en doet de aanbeveling dit punt in het dispositief van het ontwerp van wet nader te omschrijven.

De Raad van State had reeds een dergelijke opmerking gemaakt in voornoemd advies nr. 39.992/2. De regering, gesteund door het parlement, had het nodig geacht deze verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen (Gedr. St., Kamer 564/001, 2003/2004, blz. 28).

Het is bijgevolg raadzaam dat in casu dezelfde verduidelijking wordt aangebracht en dat nader wordt bepaald dat de tenuitvoerlegging van geldboeten en maatregelen houdende verbeurdverklaring uitgesproken door de bijzondere kamers geen afbreuk mag doen aan de rechten van derden te goeder trouw, overeenkomstig het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak.

Zoals de Raad van State terecht opmerkt in het advies, zulks conform een al eerder gemaakte soortgelijke opmerking naar aanleiding van advies nr. 39.992/2, worden de gelijkwaardige maatregelen zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van het Strafwetboek uitgesproken door de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft.

Deze verduidelijking is in het ontwerp van wet opgenomen.

20. In antwoord op een andere opmerking van de Raad van State moet worden onderstreept dat de bijzondere kamers, op dezelfde wijze als het Internatio-

pénale internationale ou les tribunaux pénaux internationaux visés par la loi du 29 mars 2004, peuvent décider d'octroyer le statut de témoin protégé à une personne et demander à la Belgique de mettre œuvre des mesures de protection en sa faveur. C'est ce cas de figure qui est visé au paragraphe 4 de l'article 68 en projet, directement transposé de l'article 50, § 4 de la loi du 29 mars 2004.

De la même façon que pour les tribunaux pénaux internationaux *ad hoc* et le Tribunal spécial pour la Sierra Leone, il revient à l'autorité centrale, habilitée à donner suite ou non aux demandes de coopération émanant des Chambres extraordinaires, de décider de l'octroi ou du retrait des mesures de protection demandées par les Chambres extraordinaires.

Article 10

21. Cet article, relatif aux modalités d'exécution des demandes d'entraide, est directement transposé de l'article 51 de la loi du 20 mars 2004, et constitue une disposition classique en matière d'exécution des demandes de coopération.

Articles 11 et 12

22. Ces articles opèrent une renumérotation de l'actuel Titre V de la loi du 29 mars 2004 (entrée en vigueur) en Titre VII, et de l'unique article de ce Titre (actuellement l'article 58) en article 70

Cette renumérotation n'entraîne pas de modification substantielle dans la structure de la loi.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

naal Strafgerechtshof of de internationale straftribunalen bedoeld in de wet van 29 maart 2004, kunnen beslissen iemand het statuut van beschermde getuige te verlenen en België vragen om de nodige beschermingsmaatregelen te nemen. Dit geval wordt bedoeld in de vierde paragraaf van het ontworpen artikel 68 die rechtstreeks is overgenomen uit artikel 50, § 4, van de wet van 29 maart 2004.

De centrale autoriteit, die ertoe gemachtigd is al dan niet gevolg te geven aan de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers, moet op dezelfde wijze als voor de internationale *ad hoc*-straftribunalen en het Speciaal Tribunaal voor Sierra Leone beslissen over het verlenen of intrekken van de door de bijzondere kamers gevraagde beschermingsmaatregelen.

Artikel 10

21. Dit artikel, betreffende de nadere regels voor de tenuitvoerlegging van de verzoeken om wederzijdse hulp, is rechtstreeks overgenomen uit artikel 51 van de wet van 20 maart 2004 en vormt een klassieke bepaling inzake de tenuitvoerlegging van verzoeken om samenwerking.

Artikelen 11 en 12

22. Krachtens deze artikelen wordt de huidige titel V van de wet van 29 maart 2004 (inwerkingtreding) titel VII en wordt het enige artikel van die titel (thans artikel 58) artikel 70.

Die nieuwe nummering brengt geen substantiële wijzigingen met zich voor de structuur van de wet.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi insérant dans la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux un nouveau Titre VI concernant les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les Tribunaux pénaux internationaux est complétée par un titre VI, comprenant les articles 64 à 69, et intitulé comme suit: «Titre VI- Coopération avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique».

Art. 3

Un Chapitre Ier est inséré au nouveau titre VI de la même loi, comprenant les nouveaux articles 64 à 69, et intitulé comme suit: «Chapitre Ier – Généralités».

Art. 4

Un nouvel article 64, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre Ier du nouveau Titre VI de la même Loi:

«Art. 64.— Aux fins du Titre VI de la présente loi, les termes ci-après désignent:

– «Chambres extraordinaires»: les Chambres extraordinaires créées par la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique, telle qu'amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuvant la ratification de l'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien;

– «Statut»: la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique, telle qu'amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuvant la ratification de l'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien;

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet tot invoeging in de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen van een nieuwe titel VI betreffende de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

De wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen wordt aangevuld met een titel VI, die de artikelen 64 tot 69 omvat, met als opschrift: «Titel VI. – Samenwerking met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea».

Art. 3

In de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een hoofdstuk I ingevoegd, dat de nieuwe artikelen 64 tot 69 omvat, met als opschrift: «Hoofdstuk I. – Algemeen».

Art. 4

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 64 ingevoegd, luidende:

«Art. 64. — Voor de toepassing van titel VI van deze wet wordt verstaan onder:

– «Bijzondere kamers»: de bijzondere kamers opgericht bij de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea, zoals gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot bekrachtiging van de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja;

– «Statuut»: de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea, zoals gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot bekrachtiging van de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja;

– «Juge d'instruction»: les Juges d'instruction chargés de l'instruction, ainsi que toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut.

– «Procureur»: les Procureurs chargés des poursuites, ainsi que toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut.»

Art. 5

Un nouvel article 65, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 65. — Conformément aux dispositions de la présente loi, la Belgique peut donner suite aux demandes de coopération formulées par les Chambres extraordinaires.»

Art. 6

Un nouvel article 66, rédigé comme suit, est inséré dans le chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 66. — Le ministre de la Justice est l'autorité centrale compétente pour recevoir les demandes de coopération judiciaire formulées par les Chambres extraordinaires et en assurer le suivi.»

Art. 7

Un nouvel article 67, rédigé comme suit, est inséré dans le chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 67. — Les autorités compétentes accordent aux Chambres extraordinaires leur pleine et entière coopération judiciaire dans toutes les procédures découlant d'une demande de coopération des Chambres extraordinaires à laquelle l'autorité centrale a décidé de donner suite.»

Art. 8

Un Chapitre II est inséré au nouveau Titre VI de la même loi, comprenant les articles 68 à 69, et intitulé comme suit:

«Chapitre II – Entraide judiciaire».

Art. 9

Un nouvel article 68, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre II du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 68. — § 1er. Les demandes du Procureur ou du Juge d'instruction, ou les ordonnances des Chambres extraordinaires visant à l'accomplissement de mesures relatives à la collecte et à la production d'éléments qui concernent notamment l'identification et la recherche des personnes, la réunion de témoignages, la production de preuves et l'expédition de do-

– «Onderzoeksrechter»: de onderzoeksrechters belast met het onderzoek alsmede eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen;

– «Aanklager»: de aanklagers belast met de vervolgingen alsmede eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen.»

Art. 5

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 65 ingevoegd, luidende:

«Art. 65. — België kan overeenkomstig de bepalingen van deze wet gevolg geven aan de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers.»

Art. 6

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 66 ingevoegd, luidende:

«Art. 66. — De minister van Justitie is de centrale autoriteit die bevoegd is om verzoeken om gerechtelijke samenwerking van de bijzondere kamers in ontvangst te nemen en de follow-up ervan te verzekeren.»

Art. 7

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 67 ingevoegd, luidende:

«Art. 67. — De bevoegde autoriteiten verlenen aan de bijzondere kamers hun volledige gerechtelijke samenwerking in alle procedures die voortvloeien uit een verzoek van de bijzondere kamers om samenwerking, waaraan de centrale autoriteit beslist heeft gevolg te geven.»

Art. 8

In de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een hoofdstuk II ingevoegd, dat de artikelen 68 tot 69 omvat, met als opschrift:

«Hoofdstuk II. - Wederzijdse rechtshulp».

Art. 9

In hoofdstuk II van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 68 ingevoegd, luidende:

«Art. 68. — § 1. De verzoeken van de aanklager of de onderzoeksrechter, of de beschikkingen van de bijzondere kamers die gericht zijn op de uitvoering van maatregelen inzake inzameling en overlegging van gegevens die inzonderheid betrekking hebben op het vaststellen van de identiteit en het opsporen van personen, het verzamelen van getuigenis-

cuments, et qui sont nécessaires à l'instruction ou à la bonne conduite du procès, sont exécutées selon la procédure prévue par la législation belge et, à moins que cette législation ne l'interdise, comme il est dit dans la demande.

§ 2. La demande du Procureur ou du Juge d'instruction, ou l'ordonnance des Chambres extraordinaires qui porte sur une mesure de contrainte est exécutée par le juge d'instruction du lieu où la mesure doit être exécutée.

§ 3. La Belgique exécute les mesures de confiscation ordonnées par les Chambres extraordinaires sans préjudice des droits des tiers de bonne foi. Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une décision de confiscation est adressée par les Chambres extraordinaires à la Belgique, le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation rend cette décision exécutoire, après avoir entendu le ministère public et la personne condamnée ou son conseil. Lorsqu'il est impossible de donner effet à l'ordonnance de confiscation, des mesures de confiscation par équivalent, visées à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal, sont prises sans préjudice des droits des tiers de bonne foi. Les biens ou le produit de la vente de biens immobiliers ou, le cas échéant, d'autres biens, obtenus en exécution d'un arrêt prononcé par les Chambres extraordinaires, sont transférés aux Chambres extraordinaires par l'intermédiaire de l'autorité centrale.

§ 4. Lorsque le Juge d'instruction, le Procureur ou les Chambres extraordinaires ont octroyé le statut de témoin protégé à une personne et demandent à la Belgique de mettre en oeuvre des mesures de protection en sa faveur, l'autorité centrale, après avoir consulté le président de la commission de protection des témoins établie par l'article 103 du Code d'instruction criminelle, décide quelles sont les mesures visées à l'article 104 du même Code dont il convient de faire bénéficier cette personne. Indépendamment des mesures accordées au témoin protégé, et lorsqu'elle le juge nécessaire, l'autorité centrale peut également accorder aux proches de cette personne des mesures de protection visées à l'article 104. Ces mesures sont mises en oeuvre de la même manière que les mesures octroyées au bénéfice d'un témoin menacé, d'un membre de sa famille ou d'un autre parent, visés par l'article 102 du même Code.

Lorsque le Juge d'instruction, le Procureur ou les Chambres extraordinaires mettent fin au statut de témoin protégé en faveur d'une personne visée à l'alinéa précédent, l'autorité centrale détermine s'il convient de maintenir les mesures mises en oeuvre à son égard ou à l'égard des autres personnes.».

Art. 10

Un nouvel article 69 rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre II du nouveau Titre VI de la même loi:

sen, het overleggen van bewijzen en het toezenden van stukken die noodzakelijk zijn voor het onderzoek of voor het goede verloop van het proces, worden ten uitvoer gelegd volgens de procedure bepaald in de Belgische wetgeving en op de wijze omschreven in het verzoek, tenzij voornoemde wetgeving zulks verbiedt.

§ 2. Het verzoek van de aanklager of de onderzoeksrechter, of de beschikking van de bijzondere kamers die betrekking heeft op een dwangmaatregel, wordt ten uitvoer gelegd door de onderzoeksrechter van de plaats waar de maatregel moet worden uitgevoerd.

§ 3. Onverminderd de rechten van derden te goeder trouw legt België de maatregelen houdende verbeurdverklaring ten uitvoer die de bijzondere kamers hebben bevolen. Wanneer de bijzondere kamers België verzoeken een beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, verklaart de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft die beslissing uitvoerbaar, na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon of zijn raadsman te hebben gehoord. Indien het onmogelijk is gevolg te geven aan het bevel tot verbeurdverklaring, worden gelijkwaardige maatregelen genomen zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van het Strafwetboek, zulks onverminderd de rechten van derden te goeder trouw. De goederen of de opbrengst uit de verkoop van onroerende goederen of, in voorkomend geval, van andere goederen verkregen ingevolge de tenuitvoerlegging van een arrest van de bijzondere kamers, worden door de centrale autoriteit overgedragen aan de bijzondere kamers.

§ 4. Wanneer de onderzoeksrechter, de aanklager of de bijzondere kamers een persoon het statuut van beschermde getuige verlenen en België vragen om de nodige beschermingsmaatregelen te nemen, dan beslist de centrale autoriteit, na overleg met de voorzitter van de getuigenbeschermingscommissie, opgericht bij artikel 103 van het Wetboek van Strafvordering, welke maatregelen als bedoeld in artikel 104 van hetzelfde Wetboek ten aanzien van deze persoon moeten worden genomen. Los van de maatregelen die ten aanzien van de beschermde getuige zijn genomen, kan de centrale autoriteit, wanneer zij dat nodig acht, ook beschermingsmaatregelen als bedoeld in artikel 104 nemen ten aanzien van de verwanten van deze persoon. Deze maatregelen worden uitgevoerd op dezelfde wijze als de maatregelen die zijn genomen ten aanzien van een bedreigde getuige, een gezinslid of een andere bloedverwant bedoeld in artikel 102 van hetzelfde Wetboek.

Wanneer de onderzoeksrechter, de aanklager of de bijzondere kamers de in het vorige lid bedoelde persoon het statuut van beschermde getuige ontnemen, beslist de centrale autoriteit of de maatregelen ten aanzien van die persoon of ten aanzien van andere personen, moeten worden behouden.».

Art. 10

In hoofdstuk II van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 69 ingevoegd, luidende:

«Art. 69.— L'autorité judiciaire compétente saisie informe les Chambres extraordinaires de la date et du lieu de l'exécution de la mesure requise. Le Procureur ou le juge d'instruction requérant sont autorisés à assister à cette exécution.».

Art. 11

L'actuel Titre V de la loi est renuméroté Titre VII.

Art. 12

L'article 58 de la même loi est renuméroté article 70.

«Art. 69. — De bevoegde gerechtelijke autoriteit waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, stelt de bijzondere kamers in kennis van de datum en de plaats van tenuitvoerlegging van de gevorderde maatregel. De vorderende aanklager of de vorderende onderzoeksrechter is gemachtigd de tenuitvoerlegging bij te wonen.».

Art. 11

De huidige titel V van de wet wordt titel VII.

Art. 12

Artikel 58 van dezelfde wet wordt artikel 70.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT N° 39.296/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Justice, le 24 octobre 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal «insérant dans la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux un nouveau Titre VI concernant les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique», a donné le 16 novembre 2005 l'avis suivant:

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

Observation préalable

L'avant-projet vise à permettre la coopération de la Belgique avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique et ce, par l'ajout d'un titre VI dans la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux. Comme le précise l'exposé des motifs,

«L'insertion d'un nouveau Titre VI dans la loi du 29 mars 2004 a pour objet de donner un cadre général à la coopération de la Belgique avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique et d'étendre l'application de certaines dispositions de la loi (principalement les dispositions concernant l'entraide judiciaire) à ces Chambres extraordinaires.»

Cependant, à l'opposé de la Cour pénale internationale, du Tribunal international pour l'ex-Yougoslavie, du Tribunal international pour le Rwanda et du Tribunal Spécial pour la Sierra Leone¹, dont le statut *ad hoc* est fixé par ou en vertu de résolutions ou d'accords conclus avec l'Organisation des

¹ Voir, à ce sujet, l'avis 38.763/2/V, donné le 9 août 2005, sur un avant-projet de loi «modifiant la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux, et insérant dans cette loi un nouveau Titre V concernant le Tribunal Spécial pour la Sierra Leone».

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE NR. 39.296/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 24 oktober 2005 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «tot invoeging in de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen van een nieuwe titel VI betreffende de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea», heeft op 16 november 2005 het volgende advies gegeven:

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Voorafgaande opmerking

Het voorontwerp strekt ertoe de samenwerking van België met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van Democratisch Kampuchea mogelijk te maken, en wel door de invoeging van een titel VI in de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen. In de memorie van toelichting staat daaromtrent te lezen :

«De invoeging van een nieuwe titel VI in de wet van 29 maart 2004 heeft tot doel een algemeen kader te geven aan de samenwerking van België met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea en de toepassing van sommige bepalingen van de wet (hoofdzakelijk de bepalingen inzake de wederzijdse rechtshulp) uit te breiden tot deze bijzondere kamers.»

In tegenstelling tot het Internationaal Strafgerechtshof, het Internationaal Tribunaal voor voormalig Joegoslavië, het Internationaal Tribunaal voor Ruanda en het Speciaal Tribunaal voor Sierra Leone¹, waarvan het statuut *ad hoc* vastgelegd is bij of krachtens resoluties of akkoorden gesloten met de Or-

¹ Zie in dat verband advies 38.763/2/V, op 9 augustus 2005 verstrekt over een voorontwerp van wet «tot wijziging van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen, en tot invoeging in deze wet van een nieuwe Titel V betreffende het Speciaal Tribunaal voor Sierra Leone».

Nations Unies (ONU), les Chambres extraordinaires visées par l'avant-projet de loi ne peuvent être considérées comme un tribunal pénal international au sens de la loi du 29 mars 2004, précitée. Comme le relève également l'exposé des motifs, ces Chambres extraordinaires ont été créées par la loi cambodgienne du 10 août 2001 relative à la création de Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens pour juger des crimes commis durant la période du Kampuchéa démocratique, modifiée par la loi du 27 octobre 2004. Cette loi prévoit notamment la compétence matérielle, personnelle et temporelle des chambres, leur composition, le mode de nomination des juges et des procureurs, le statut, les privilèges et les immunités des juges, des procureurs et des avocats, les incriminations, la procédure, les peines applicables, le financement, l'emploi des langues. Les Chambres extraordinaires sont donc bien des tribunaux cambodgiens, créés par le droit interne du Cambodge, dans le cadre de l'appareil judiciaire de ce pays.

Il est vrai que les Chambres extraordinaires présentent deux caractéristiques inhabituelles pour des juridictions nationales:

a) elles ont fait l'objet d'un accord entre l'ONU et le Gouvernement royal cambodgien «concernant la poursuite, conformément au droit cambodgien, des auteurs des crimes commis pendant la période du Kampuchéa démocratique»,

b) elles sont composées, pour partie, de magistrats qui ne sont pas de nationalité cambodgienne.

Dès lors cependant que l'accord a été ratifié par le Cambodge et que la loi cambodgienne a été adaptée pour s'y conformer, ces deux circonstances ne remettent pas en cause le caractère formellement national des Chambres extraordinaires.

Par ailleurs, comme le relève encore l'exposé des motifs, la Belgique, comme tous les autres États membres de l'ONU, est tiers à l'accord international du 27 mars 2003 fixant les règles régissant la coopération entre l'Organisation des Nations Unies et le gouvernement royal cambodgien. Il n'y a dès lors, de plein droit, aucune obligation générale de coopération dans le chef de la Belgique envers ces Chambres extraordinaires. L'avant-projet de loi, qui se limite à régler certains aspects de l'entraide judiciaire mineure avec les Chambres extraordinaires, se présente donc comme une loi particulière qui tend à consacrer l'engagement unilatéralement pris par la Belgique d'assurer, selon des modalités particulières et en dehors de tout traité conclu avec le Cambodge à cet effet, une certaine forme d'entraide judiciaire mineure au profit des Chambres extraordinaires constituées au sein des tribunaux cambodgiens. Ce mécanisme particulier tend, en d'autres ter-

ganisation van de Verenigde Naties (OVN), kunnen de bijzondere kamers genoemd in het voorontwerp van wet niet beschouwd worden als een internationaal strafrechtshof in de zin van de voornoemde wet van 29 maart 2004. Zoals ook in de memorie van toelichting wordt opgemerkt, zijn die bijzondere kamers opgericht bij de Kampucheaanse wet van 10 augustus 2001 houdende oprichting van bijzondere kamers binnen de Kampucheaanse rechtbanken tot berechting van de misdaden gepleegd tijdens het regime van Democratisch Kampuchea, welke wet is gewijzigd bij de wet van 27 oktober 2004. Deze wet bepaalt onder meer de bevoegdheid *ratione materiae*, *ratione personae* en *ratione temporis* van de kamers, hun samenstelling, de wijze van benoemen van de rechters en aanklagers, het statuut, de privileges en immuniteiten van de rechters, de aanklagers en de advocaten, de inbeschuldigingstellingen, de procedure, de toepasselijke straffen, de financiering en het gebruik van de talen. De bijzondere kamers zijn dus wel degelijk Kampucheaanse rechtbanken opgericht bij het interne Kampucheaanse recht, binnen het kader van het gerechtelijk instrumentarium van dat land.

Weliswaar vertonen de bijzondere kamers twee kenmerken die ongewoon zijn voor nationale gerechten:

a) ze zijn het voorwerp geweest van een akkoord, gesloten tussen de OVN en de Koninklijke Regering van Kampuchea «betreffende de vervolging, overeenkomstig het Kampucheaanse recht, van de daders van misdaden gepleegd tijdens het regime van Democratisch Kampuchea»,

b) ze zijn gedeeltelijk samengesteld uit magistraten die niet de Kampucheaanse nationaliteit hebben.

Ofschoon het akkoord bekrachtigd is door Kampuchea en de Kampucheaanse wet is aangepast teneinde ermee in overeenstemming te zijn, doen die twee omstandigheden niets af aan het feit dat de bijzondere kamers een formeel nationaal karakter vertonen.

Zoals in de memorie van toelichting eveneens wordt opgemerkt, is België, zoals alle overige lidstaten van de OVN, bovendien een derde partij bij het internationaal akkoord van 27 maart 2003 tot vaststelling van de regels op het stuk van de samenwerking tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en de Koninklijke Regering van Kampuchea. Van rechtswege bestaat er voor België dus geen enkele algemene verplichting tot samenwerking met die bijzondere kamers. Het voorontwerp van wet, dat zich ertoe bepaalt sommige aspecten van beperkte wederzijdse rechtshulp met de bijzondere kamers te regelen, dient zich dus aan als een bijzondere wet, die ertoe strekt de eenzijdige verbintenis vast te leggen welke België is aangegaan om volgens specifieke regels en buiten het kader van enig daartoe met Kampuchea gesloten verdrag te voorzien in een zekere vorm van beperkte wederzijdse rechtshulp aan de bijzondere kamers opgericht binnen de

mes, à déroger pour un cas bien spécifique aux mécanismes généraux d'entraide judiciaire déjà mis en place par la Belgique et qui trouveraient à s'appliquer si l'avant-projet de loi n'était pas adopté ².

En conséquence, plutôt que d'insérer les dispositions envisagées dans la loi du 29 mars 2004, précitée ³, il conviendrait que les dispositions en projet fassent l'objet d'une loi particulière ayant pour effet de déroger aux divers mécanismes d'entraide judiciaire (mineure) internationale déjà organisés en droit belge, dont, plus spécifiquement, la loi du 9 décembre 2004 sur l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle.

C'est sous réserve de cette observation que sont formulées les observations particulières suivantes.

Observations particulières

Dispositif

Article 3

Le chapitre 1er comprend les articles 64 à 67 et non les articles 64 à 69.

Article 4 (article 64 en projet)

L'avant-projet considère comme juge d'instruction et comme procureur:

«(...) toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut».

² Voir, notamment, la loi du 9 décembre 2004 sur l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle, qui vise tant les cas où un traité a été conclu que ceux où aucun traité n'a été conclu avec l'État concerné. Voir, également, la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions et la loi du 23 mai 1990 sur le transfèrement inter-étatique des personnes condamnées, la reprise et le transfert de la surveillance de personnes condamnées sous condition ou libérées sous condition ainsi que la reprise et le transfert de peines et de mesures privatives de liberté. L'extradition et le transfèrement inter-étatique dépassent, il est vrai, le cadre de l'entraide judiciaire mineure, telle qu'envisagée par l'avant-projet de loi. Cependant, l'article 11 de la loi du 15 mars 1874, précitée, concerne spécifiquement les commissions rogatoires tendant à faire opérer soit une visite domiciliaire, soit la saisie du corps du délit ou de pièces à conviction.

³ Dont l'intitulé devrait en tout état de cause être modifié, du fait que les Chambres extraordinaires ne peuvent pas être considérées comme constituant un tribunal pénal international au sens de ladite loi.

Kampuchéenne rechtbanken. Kortom, die regeling strekt ertoe met betrekking tot een zeer specifieke materie af te wijken van de algemene regelingen van wederzijdse rechtshulp die België reeds heeft opgezet en die toepassing zouden vinden indien het voorontwerp van wet niet zou worden aangenomen²

Veeleer dan de ontworpen bepalingen in te voegen in de voornoemde wet van 29 maart 2004 ³, dienen ze bijgevolg opgenomen te worden in een bijzondere wet die voorziet in een afwijking van de diverse regelingen van internationale (beperkte) wederzijdse rechtshulp die reeds zijn vastgelegd in het Belgische recht, waaronder meer in het bijzonder de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering.

Het is onder voorbehoud van die opmerking dat de volgende bijzondere opmerkingen worden gemaakt.

Bijzondere opmerkingen

Dispositief

Artikel 3

Hoofdstuk 1 bevat niet de artikelen 64 tot 69, maar de artikelen 64 tot 67.

Artikel 4 (ontworpen artikel 64)

Volgens het voorontwerp wordt onder onderzoeksrechter en onder aanklager verstaan:

«(...) eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen».

² Zie inzonderheid de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, die zowel de gevallen betreft waarin met de betrokken Staat een verdrag is gesloten, als die waarin daarmee geen verdrag is gesloten. Zie eveneens de wet van 15 maart 1874 op de uitlevering en de wet van 23 mei 1990 inzake de overbrenging tussen Staten van veroordeelde personen, de overname en de overdracht van het toezicht op voorwaardelijk veroordeelde of voorwaardelijk in vrijheid gestelde personen, en de overname en de overdracht van de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen. De uitlevering en de overbrenging tussen Staten gaan het kader van de beperkte wederzijdse rechtshulp weliswaar te buiten, zoals deze door het voorontwerp van wet wordt geregeld, maar artikel 11 van de voornoemde wet van 15 maart 1874 betreft specifiek de rogatoire commissies strekkende tot een huiszoeking of de inbeslagneming van het voorwerp van het misdrijf of van overtuigingsstukken.

³ Waarvan het opschrift in ieder geval zal moeten worden gewijzigd doordat de bijzondere kamers niet kunnen worden beschouwd als een internationaal strafrechtshof in de zin van die wet.

Il en résulte que la Belgique devrait exécuter des mesures, y compris des mesures de contrainte, émanant de personnes qui n'ont pas la qualité de magistrats.

Cette extension ne peut être admise. Elle ne trouve d'ailleurs pas de fondement dans la loi cambodgienne. Seuls les substituts peuvent être assimilés aux procureurs.

Article 9
(article 68 en projet)

1. L'article 68, § 1er, en projet, dispose que les demandes du procureur ou du juge d'instruction, ou les ordonnances des Chambres extraordinaires sont exécutées selon la procédure prévue par la législation belge et, à moins que cette législation ne l'interdise, comme il est dit dans la demande.

La référence à la législation belge manque de précision: s'agit-il uniquement des dispositions applicables aux procédures exclusivement belges à savoir, principalement, la Constitution, la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales et le Code d'instruction criminelle ou s'agit-il également des lois belges réglant la coopération internationale, à savoir l'article 11 de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, la loi du 20 mai 1997 sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations et la loi du 9 décembre 2004, précitée ?

Compte tenu de ce que l'avant-projet prévoit des règles spécifiques pour l'entraide judiciaire avec les Chambres extraordinaires, c'est la première solution qui semble devoir être retenue. Il serait utile de le préciser dans l'exposé des motifs.

2. Contrairement à ce que prévoient certaines conventions internationales ou certaines lois, l'avant-projet ne fixe aucune condition, même pour les mesures de contrainte, auxquelles devraient satisfaire les demandes des Chambres extraordinaires pour être exécutées en Belgique, par exemple en ce qui concerne la double incrimination, la nature politique ou non de l'infraction, le respect du principe non bis in idem, la garantie du respect des droits fondamentaux, l'atteinte que l'exécution de la demande porterait à la souveraineté, à la sécurité, à l'ordre public ou à d'autres intérêts essentiels du pays, etc. C'est donc au cas par cas que l'autorité centrale, c'est-à-dire le Ministre de la Justice, accordera ou non la mesure demandée.

3. Le paragraphe 2 dispose que la demande du procureur ou du juge d'instruction, ou l'ordonnance des Chambres extraordinaires qui porte sur une mesure de contrainte est exécutée par le juge d'instruction du lieu où la mesure doit être exécutée.

L'attention de l'auteur de l'avant-projet est cependant attirée sur le fait que depuis la loi du 12 mars 1998 relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'informa-

Daaruit volgt dat België maatregelen zou moeten uitvoeren, waaronder dwangmaatregelen, uitgaande van personen die niet de hoedanigheid van magistraat hebben.

Die uitbreiding is onaanvaardbaar. Ze vindt trouwens geen grondslag in de Kampucheaanse wet. Alleen de substituten kunnen worden gelijkgesteld met de aanklagers.

Artikel 9
(ontworpen artikel 68)

1. Het ontworpen artikel 68, § 1, bepaalt dat de verzoeken van de aanklager of de onderzoeksrechter en de beschikkingen van de bijzondere kamers ten uitvoer worden gelegd volgens de procedure bepaald in de Belgische wetgeving en op de wijze omschreven in het verzoek, tenzij de voornoemde wetgeving zulks verbiedt.

De verwijzing naar de Belgische wetgeving is onvoldoende precies: betreft het uitsluitend de bepalingen toepasselijk op de exclusief Belgische procedures, te weten voornamelijk de Grondwet, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, alsmede het Wetboek van Strafvordering, of betreft het eveneens de Belgische wetten die de internationale samenwerking regelen, te weten artikel 11 van de wet van 15 maart 1874 op de uitlevering, de wet van 20 mei 1997 betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen en de voornoemde wet van 9 december 2004?

Gelet op het feit dat het voorontwerp specifieke regels bevat voor rechtshulp met de bijzondere kamers, lijkt de eerste oplossing voor de hand te liggen. Het zou nuttig zijn zulks te preciseren in de memorie van toelichting.

2. In tegenstelling tot wat bepaalde internationale overeenkomsten of bepaalde wetten voorschrijven, stelt het voorontwerp geen enkele voorwaarde, ook niet voor de dwangmaatregelen, waaraan de verzoeken van de bijzondere kamers moeten voldoen om in België uitvoering te krijgen, bijvoorbeeld wat betreft de dubbele tenlastelegging, de vraag of het strafbare feit al dan niet van politieke aard is, de inachtneming van het beginsel non bis in idem, de garantie van de naleving van de fundamentele rechten, de aantasting van de soevereiniteit, de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke belangen van België, die de uitvoering van het verzoek zou meebrengen, enz. Het is dus geval per geval dat de centrale autoriteit, dat wil zeggen de Minister van Justitie, de aangevraagde maatregel al dan niet zal toestaan.

3. Paragraaf 2 bepaalt dat het verzoek van de aanklager of van de onderzoeksrechter of de beschikking van de bijzondere kamers die betrekking heeft op een dwangmaatregel, ten uitvoer wordt gelegd door de onderzoeksrechter van de plaats waar de maatregel moet worden uitgevoerd.

De steller van het voorontwerp wordt er evenwel op gewezen dat sedert de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporings-

tion et de l'instruction («loi Franchimont»), le procureur du Roi peut ordonner une saisie, qui est une mesure de contrainte, dans le cadre de l'information, même en dehors de l'hypothèse du flagrant crime ou délit.

Le Conseil d'État se demande, dès lors, pour quelle raison une saisie demandée par le procureur des Chambres extraordinaires ne pourrait pas être exécutée par le procureur du Roi.

4. Le paragraphe 3 dispose, en sa première phrase, que:

«La Belgique exécute les mesures de confiscation ordonnées par les Chambres extraordinaires sans préjudice des droits des tiers de bonne foi.»

La sauvegarde des droits des tiers de bonne foi est également mentionnée à la troisième phrase.

Dans l'avis 32.992/2, donné le 29 mai 2002, sur un avant-projet devenu la loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux, la section de législation du Conseil d'État avait, sur une disposition similaire, formulé l'observation suivante:

«Cette disposition précise que les peines d'amende et les mesures de confiscation ordonnées par la Cour sont exécutées «sans préjudice du droit des tiers». Le projet ne précise cependant pas comment le droit des tiers sera garanti.

Le Conseil d'État s'est demandé si l'arrêté royal du 9 août 1991 réglant le délai et les modalités du recours des tiers prétendant droit sur une chose confisquée s'appliquera. Le fonctionnaire délégué a répondu ce qui suit :

«La procédure prévue par l'arrêté royal du 9 août 1991 pour la protection des droits des tiers est d'application. Une référence à son application devra être introduite dans l'exposé des motifs».

«Cette précision gagnerait à figurer dans le dispositif.»

Une observation similaire peut être faite en ce qui concerne l'avant-projet examiné.

5. Le paragraphe 3 dispose que la décision de confiscation doit obtenir l'exequatur du tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens.

L'absence de référence à la loi du 20 mai 1997, précitée, se justifie par le fait que, comme observé ci-dessus, l'avant-projet entend établir un régime spécifique et indépendant des autres règles en matière de coopération judiciaire internationale.

onderzoek en het gerechtelijk onderzoek («wet Franchimont») de procureur des Konings een inbeslagneming kan gelasten, die een dwangmaatregel is, in het kader van het opsporingsonderzoek, zelfs buiten het geval van ontdekking op heterdaad van een misdaad of wanbedrijf.

De Raad van State vraagt zich dan ook af waarom een door de aanklager van de bijzondere kamers gevorderde inbeslagneming niet door de procureur des Konings kan worden uitgevoerd.

4. De eerste zin van paragraaf 3 luidt als volgt :

«Onverminderd de rechten van derden te goeder trouw legt België de maatregelen houdende verbeurdverklaring ten uitvoer die de bijzondere kamers hebben bevolen.»

De bescherming van de rechten van derden te goeder trouw komt eveneens ter sprake in de derde zin.

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft in advies 32.992/2, dat op 29 mei 2002 verstrekt is omtrent een voorontwerp dat geworden is de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen, de volgende opmerking gemaakt:

«In deze bepaling wordt erop gewezen dat de geldboeten en de maatregelen houdende verbeurdverklaring bevolen door het Hof ten uitvoer worden gelegd 'onverminderd de rechten van derden'. In het ontwerp wordt echter niet verduidelijkt hoe de rechten van derden zullen worden gewaarborgd.

De Raad van State heeft zich afgevraagd of het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak zal worden toegepast. De gemachtigde ambtenaar heeft het volgende geantwoord :

«La procédure prévue par l'arrêté royal du 9 août 1991 pour la protection des droits des tiers est d'application. Une référence à son application devra être introduite dans l'exposé des motifs».

«Die precisering zou in het dispositief moeten komen.»

Een soortgelijke opmerking kan worden gemaakt met betrekking tot het onderzochte voorontwerp.

5. Paragraaf 3 bepaalt dat de beslissing tot verbeurdverklaring uitvoerbaar moet worden verklaard door de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn.

Het feit dat niet wordt verwezen naar de voornoemde wet van 20 mei 1997 wordt gerechtvaardigd door de omstandigheid dat, zoals hierboven is opgemerkt, het voorontwerp er toe strekt een specifieke regeling in te voeren die los staat van de overige regels inzake internationale wederzijdse rechtshulp.

Il convient cependant de préciser, dans l'avant-projet, ce que doit vérifier le tribunal correctionnel lorsqu'il procède à l'exequatur.

6. Le paragraphe 3, troisième phrase, dispose que:

«Lorsqu'il est impossible de donner effet à l'ordonnance de confiscation, des mesures de confiscation par équivalent, visées à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal sont prises sans préjudice des droits des tiers de bonne foi.»

Dans l'avis 32.992/2, précité, la section de législation du Conseil d'État avait fait, à propos d'une disposition similaire, l'observation suivante:

«L'alinéa 2, en projet, dispose que lorsqu'il est impossible de donner effet à l'ordonnance de confiscation, des mesures de confiscation par équivalent, visées à l'article 43bis, § 2, du Code pénal, sont prises sans préjudice des droits des tiers de bonne foi.

L'alinéa 2 prévoit la possibilité de prendre des mesures de confiscation par équivalent, «visées à l'article 43bis, § 2, du Code pénal», sans préciser clairement qui prend ces mesures. Comme l'article 43bis, § 2, ne concerne que le juge qui prononce la peine, il y a lieu d'indiquer expressément dans l'avant-projet que le juge chargé de l'exequatur peut ordonner la confiscation par équivalent conformément à l'article 43bis».

Une observation identique peut être faite en l'espèce.

7. Le paragraphe 4 dispose que les mesures de protection des témoins menacés ou de leurs proches sont prises ou retirées par l'autorité centrale. Il convient de justifier dans l'exposé des motifs pour quelle raison cette décision n'est pas prise par la Commission de protection des témoins, comme le prévoient les articles 104 et 109 du Code d'instruction criminelle.

La chambre était composée de

Messieurs

Y. KREINS, président de chambre,

J. JAUMOTTE,

Madame

M. BAGUET, conseillers d'État,

Monsieur

H. BOSLY, assesseur de la section de législation,

Evenwel moet in het voorontwerp worden gepreciseerd wat de correctionele rechtbank moet controleren wanneer ze tot uitvoerbaarverklaring overgaat.

6. Paragraaf 3, derde zin, bepaalt:

«Indien het onmogelijk is gevolg te geven aan het bevel tot verbeurdverklaring, worden gelijkwaardige maatregelen genomen zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van het Strafwetboek, zulks onverminderd de rechten van derden te goeder trouw.»

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft in het voornoemde advies 32.992/2 in verband met een soortgelijke bepaling de volgende opmerking gemaakt:

«Het ontworpen tweede lid bepaalt dat wanneer het onmogelijk is gevolg te geven aan het bevel tot verbeurdverklaring, gelijkwaardige verbeurdverklaringsmaatregelen (worden) genomen die zijn bedoeld in artikel 43bis, § 2, van het Statuut (lezen «Strafwetboek»), zulks onverminderd de rechten van derden te goeder trouw.

Het tweede lid biedt de mogelijkheid om gelijkwaardige maatregelen van verbeurdverklaring te nemen als 'bedoeld in artikel 43bis, § 2, van het (Strafwetboek)', zonder dat duidelijk wordt gepreciseerd wie die maatregelen neemt. Aangezien artikel 43bis, § 2, alleen betrekking heeft op de rechter die de straf uitspreekt, moet in het voorontwerp uitdrukkelijk worden aangegeven dat de exequaturrechter een gelijkwaardige verbeurdverklaring kan bevelen overeenkomstig artikel 43bis.»

Een soortgelijke opmerking kan in dezen worden gemaakt.

7. Paragraaf 4 bepaalt dat de beschermingsmaatregelen ten aanzien van bedreigde getuigen of hun verwanten genomen en ingetrokken worden door de centrale autoriteit. In de memorie van toelichting moet worden verantwoord waarom die beslissing niet wordt genomen door de Getuigenbeschermingscommissie, zoals de artikelen 104 en 109 van het Wetboek van Strafvordering voorschrijven.

De kamer was samengesteld uit

de Heren

Y. KREINS, kamervoorzitter,

J. JAUMOTTE,

Mevrouw

M. BAGUET, staatsraden,

de Heer

H. BOSLY, assessor van de afdeling wetgeving,

Madame

A.-C. VAN GEERSDAELE, greffier.

Le rapport a été présenté par M. A. LEFEBVRE, auditeur.

LE GREFFIER, LE PRÉSIDENT,

A.-C. VAN GEERSDAELE Y. KREINS

Mevrouw

A.-C. VAN GEERSDAELE, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. LEFEBVRE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A.-C. VAN GEERSDAELE Y. KREINS

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La loi du 29 mars 2004 concernant la coopération avec la Cour pénale internationale et les Tribunaux pénaux internationaux est complétée par un titre VI, comprenant les articles 64 à 69, et intitulé comme suit: «Titre VI- Coopération avec les Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampuchéa démocratique.».

Art. 3

Un Chapitre Ier est inséré au nouveau titre VI de la même loi, comprenant les nouveaux articles 64 à 67, et intitulé comme suit: «Chapitre Ier – Généralités».

Art. 4

Un nouvel article 64, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre Ier du nouveau Titre VI de la même Loi:

«Art. 64. — Aux fins du Titre VI de la présente loi, les termes ci-après désignent:

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Justitie is ermee belast het ontwerp van wet waarvan de tekst volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

De wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen wordt aangevuld met een titel VI, die de artikelen 64 tot 69 omvat, met als opschrift: «Titel VI. – Samenwerking met de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea.».

Art. 3

In de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een hoofdstuk I ingevoegd, dat de nieuwe artikelen 64 tot 67 omvat, met als opschrift: «Hoofdstuk I. – Algemeen».

Art. 4

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 64 ingevoegd, luidende:

«Art. 64.— Voor de toepassing van titel VI van deze wet wordt verstaan onder:

– «Chambres extraordinaires»: les Chambres extraordinaires créées par la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampouchéa démocratique, telle qu'amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuvant la ratification de l'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien.

– «Statut»: la loi cambodgienne du 10 août 2001 portant création des Chambres extraordinaires chargées de poursuivre les crimes commis sous le régime du Kampouchéa démocratique, telle qu'amendée par la loi cambodgienne du 27 octobre 2004 approuvant la ratification de l'accord international du 17 mars 2003 conclu entre l'Organisation des Nations Unies et le Gouvernement royal cambodgien.

– «Juge d'instruction»: les Juges d'instruction chargés de l'instruction, ainsi que toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut.

– «Procureur»: les Procureurs chargés des poursuites, ainsi que toute personne autorisée par eux ou travaillant sous leur autorité dans le cadre des fonctions qui leur incombent en vertu du Statut.».

Art. 5

Un nouvel article 65, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 65. — Conformément aux dispositions de la présente loi, la Belgique peut donner suite aux demandes de coopération formulées par les Chambres extraordinaires.».

Art. 6

Un nouvel article 66, rédigé comme suit, est inséré dans le chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 66. — Le ministre de la Justice est l'autorité centrale compétente pour recevoir les demandes de coopération judiciaire formulées par les Chambres extraordinaires et en assurer le suivi.».

– «Bijzondere kamers»: de bijzondere kamers opgericht bij de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea, zoals gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot bekrachtiging van de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja;

– «Statuut»: de Cambodjaanse wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van de bijzondere kamers belast met de vervolging van de misdaden gepleegd onder het regime van democratisch Kampuchea, zoals gewijzigd bij de Cambodjaanse wet van 27 oktober 2004 tot bekrachtiging van de internationale overeenkomst van 17 maart 2003 gesloten tussen de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk Cambodja;

– «Onderzoeksrechter»: de onderzoeksrechters belast met het onderzoek alsmede eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen;

– «Aanklager»: de aanklagers belast met de vervolgingen alsmede eenieder die door hen is gemachtigd of onder hun gezag werkt in het kader van de functie die zij op grond van het Statuut uitoefenen.».

Art. 5

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 65 ingevoegd, luidende:

«Art. 65.— België kan overeenkomstig de bepalingen van deze wet gevolg geven aan de verzoeken om samenwerking van de bijzondere kamers.».

Art. 6

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 66 ingevoegd, luidende:

«Art. 66.— De minister van Justitie is de centrale autoriteit die bevoegd is om verzoeken om gerechtelijke samenwerking van de bijzondere kamers in ontvangst te nemen en de *follow-up* ervan te verzekeren.».

Art. 7

Un nouvel article 67, rédigé comme suit, est inséré dans le chapitre 1er du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 67.— Les autorités compétentes accordent aux Chambres extraordinaires leur pleine et entière coopération judiciaire dans toutes les procédures découlant d'une demande de coopération des Chambres extraordinaires à laquelle l'autorité centrale a décidé de donner suite.».

Art. 8

Un Chapitre II est inséré au nouveau Titre VI de la même loi, comprenant les articles 68 à 69, et intitulé comme suit:

«Chapitre II – Entraide judiciaire».

Art. 9

Un nouvel article 68, rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre II du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 68.— § 1er. Les demandes du Procureur ou du Juge d'instruction, ou les ordonnances des Chambres extraordinaires visant à l'accomplissement de mesures relatives à la collecte et à la production d'éléments qui concernent notamment l'identification et la recherche des personnes, la réunion de témoignages, la production de preuves et l'expédition de documents, et qui sont nécessaires à l'instruction ou à la bonne conduite du procès, sont exécutées selon la procédure prévue par la législation belge et, à moins que cette législation ne l'interdise, comme il est dit dans la demande.

§ 2. La demande du Procureur ou du Juge d'instruction, ou l'ordonnance des Chambres extraordinaires qui porte sur une mesure de contrainte est exécutée par le juge d'instruction du lieu où la mesure doit être exécutée, ou par le Procureur du Roi compétent.

§ 3. La Belgique exécute les mesures de confiscation ordonnées par les Chambres extraordinaires sans préjudice des droits des tiers de bonne foi. Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une décision de confiscation est adressée par les Chambres extraordinaires à la Belgique, le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation rend cette décision exécutoire, après avoir entendu le

Art. 7

In hoofdstuk I van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 67 ingevoegd, luidende:

«Art. 67. — De bevoegde autoriteiten verlenen aan de bijzondere kamers hun volledige gerechtelijke samenwerking in alle procedures die voortvloeien uit een verzoek van de bijzondere kamers om samenwerking, waaraan de centrale autoriteit beslist heeft gevolg te geven.».

Art. 8

In de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een hoofdstuk II ingevoegd, dat de artikelen 68 tot 69 omvat, met als opschrift:

«Hoofdstuk II. – Wederzijdse rechtshulp».

Art. 9

In hoofdstuk II van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 68 ingevoegd, luidende:

«Art. 68.— § 1. De verzoeken van de aanklager of de onderzoeksrechter, of de beschikkingen van de bijzondere kamers die gericht zijn op de uitvoering van maatregelen inzake inzameling en overlegging van gegevens die inzonderheid betrekking hebben op het vaststellen van de identiteit en het opsporen van personen, het verzamelen van getuigenissen, het overleggen van bewijzen en het toezenden van stukken die noodzakelijk zijn voor het onderzoek of voor het goede verloop van het proces, worden ten uitvoer gelegd volgens de procedure bepaald in de Belgische wetgeving en op de wijze omschreven in het verzoek, tenzij voornoemde wetgeving zulks verbiedt.

§ 2. Het verzoek van de aanklager of de onderzoeksrechter, of de beschikking van de bijzondere kamers die betrekking heeft op een dwangmaatregel, wordt ten uitvoer gelegd door de onderzoeksrechter van de plaats waar de maatregel moet worden uitgevoerd, of door de bevoegde procureur des Konings.

§ 3. Onverminderd de rechten van derden te goeder trouw legt België de maatregelen houdende verbeurdverklaring ten uitvoer die de bijzondere kamers hebben bevolen. Wanneer de bijzondere kamers België verzoeken een beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, verklaart de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft die beslissing uit-

ministère public et la personne condamnée ou son conseil. Lorsqu'il est impossible de donner effet à l'ordonnance de confiscation, des mesures de confiscation par équivalent, visées à l'article 43*bis*, alinéa 2, du Code pénal, peuvent être ordonnées par le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation, sans préjudice des droits des tiers de bonne foi. Les biens ou le produit de la vente de biens immobiliers ou, le cas échéant, d'autres biens, obtenus en exécution d'un arrêt prononcé par les Chambres extraordinaires, sont transférés aux Chambres extraordinaires par l'intermédiaire de l'autorité centrale.

§ 4. Lorsque le Juge d'instruction, le Procureur ou les Chambres extraordinaires ont octroyé le statut de témoin protégé à une personne et demandent à la Belgique de mettre en oeuvre des mesures de protection en sa faveur, l'autorité centrale, après avoir consulté le président de la commission de protection des témoins établie par l'article 103 du Code d'instruction criminelle, décide quelles sont les mesures visées à l'article 104 du même Code dont il convient de faire bénéficier cette personne. Indépendamment des mesures accordées au témoin protégé, et lorsqu'elle le juge nécessaire, l'autorité centrale peut également accorder aux proches de cette personne des mesures de protection visées à l'article 104. Ces mesures sont mises en oeuvre de la même manière que les mesures octroyées au bénéfice d'un témoin menacé, d'un membre de sa famille ou d'un autre parent, visés par l'article 102 du même Code.

Lorsque le Juge d'instruction, le Procureur ou les Chambres extraordinaires mettent fin au statut de témoin protégé en faveur d'une personne visée à l'alinéa précédent, l'autorité centrale détermine s'il convient de maintenir les mesures mises en oeuvre à son égard ou à l'égard des autres personnes.».

Art. 10

Un nouvel article 69 rédigé comme suit, est inséré dans le Chapitre II du nouveau Titre VI de la même loi:

«Art. 69.— L'autorité judiciaire compétente saisie informe les Chambres extraordinaires de la date et du lieu de l'exécution de la mesure requise. Le Procureur ou le juge requérant sont autorisés à assister à cette exécution.».

voerbaar, na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon of zijn raadsman te hebben gehoord. Indien het onmogelijk is gevolg te geven aan het bevel tot verbeurdverklaring, kan de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft gelijkwaardige maatregelen bevelen zoals bedoeld in artikel 43*bis*, tweede lid, van het Strafwetboek, zulks onverminderd de rechten van derden te goeder trouw. De goederen of de opbrengst uit de verkoop van onroerende goederen of, in voorkomend geval, van andere goederen verkregen ingevolge de tenuitvoerlegging van een arrest van de bijzondere kamers, worden door de centrale autoriteit overgedragen aan de bijzondere kamers.

§ 4. Wanneer de onderzoeksrechter, de aanklager of de bijzondere kamers een persoon het statuut van beschermde getuige verlenen en België vragen om de nodige beschermingsmaatregelen te nemen, dan beslist de centrale autoriteit, na overleg met de voorzitter van de getuigenbeschermingscommissie opgericht bij artikel 103 van het Wetboek van Strafvordering, welke maatregelen als bedoeld in artikel 104 van hetzelfde Wetboek ten aanzien van deze persoon moeten worden genomen. Los van de maatregelen die ten aanzien van de beschermde getuige zijn genomen, kan de centrale autoriteit, wanneer zij dat nodig acht, ook beschermingsmaatregelen als bedoeld in artikel 104 nemen ten aanzien van de verwanten van deze persoon. Deze maatregelen worden uitgevoerd op dezelfde wijze als de maatregelen die zijn genomen ten aanzien van een bedreigde getuige, een gezinslid of een andere bloedverwant bedoeld in artikel 102 van hetzelfde Wetboek.

Wanneer de onderzoeksrechter, de aanklager of de bijzondere kamers de in het vorige lid bedoelde persoon het statuut van beschermde getuige ontnemen, beslist de centrale autoriteit of de maatregelen ten aanzien van die persoon of ten aanzien van andere personen, moeten worden behouden.».

Art. 10

In hoofdstuk II van de nieuwe titel VI van dezelfde wet wordt een nieuw artikel 69 ingevoegd, luidende:

«Art. 69. — De bevoegde gerechtelijke autoriteit waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, stelt de bijzondere kamers in kennis van de datum en de plaats van tenuitvoerlegging van de gevorderde maatregel. De aanklager of de vorderende rechter is gemachtigd de tenuitvoerlegging bij te wonen.».

Art. 11

L'actuel Titre V de la loi est renuméroté Titre VII.

Art. 12

L'article 58 de la même loi est renuméroté article 70.

Donné à Bruxelles, le 15 février 2006

ALBERT

PAR LE ROI :

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

Art. 11

De huidige titel V van de wet wordt titel VII.

Art. 12

Artikel 58 van dezelfde wet wordt artikel 70.

Gegeven te Brussel, 15 februari 2006

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX